

Силабус освітнього компоненту

Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський) рівень**

Освітньо-професійна програма – **Правоохоронна діяльність**

Рік навчання: **2025–2026**, Семестр: **III**

Кількість кредитів: **денна ф/н - 3, заочна ф/н - 3**

Обсяг годин: **денна ф/н - 90, заочна ф/н - 90**

Мова викладання: **українська**

Підсумковий контроль – **екзамен**

Форма проведення занять – **семінарські/практичні заняття**

Назва освітнього компоненту	<u>Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації</u> <u>Theory and practice of criminal law qualification</u>
Викладач	Смушак Олександра Маркіянівна доцент кафедри кримінального права та кримінології ІФННЮІ НУ «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13, каб. 400
E-mail:	smushakoleksandra1974@gmail.com
Консультації викладача	Вт.14.00-16.00

1. Коротка анотація до курсу:

Теорія та практика кваліфікації кримінальних правопорушень є центральною частиною процесу застосування кримінального закону. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень не мають законодавчого регулювання, однак повсякдень використовується законодавцем та правозастосувачем. Теоретичні засади, що стосуються загальних положень, існують у вигляді наукових концепцій, практичних рекомендацій доктринального характеру, частина їх відображена у керівних роз'ясненнях Пленуму Верховного суду України та правових позиціях Верховного Суду з питань застосування норм про відповідальність за окремі види злочинів.

Досконале вивчення теорії та практики кваліфікації кримінальних правопорушень передбачає засвоєння студентами різноманітних теоретичних концепцій кваліфікації злочинів, оволодіння загальною методологією, окремими методами та тактичними прийомами кваліфікації злочинів, опрацювання практичних навичок та вмінь кримінального правозастосування.

Завданнями освітнього компоненту є розвиток умінь:

- приймати неупереджені та обґрунтовані рішення щодо кримінально-правової оцінки скоєного на основі принципів кримінально-правової кваліфікації;
- креативно мислити та генерувати нові ідеї щодо типу співвідношення кримінально-правих норм, які потенційно претендують на застосування;
- здійснення ефективного пошуку, обробки та комплексного аналізу необхідних нормативно-правових актів та матеріалів судової практики;

- адаптуватись та діяти в умовах кримінально-правової кваліфікації атипових ситуацій у правозастосуванні;
- застосовувати принцип верховенства права у тлумаченні норм кримінального закону, до яких звертаються під час кримінально-правової кваліфікації, у вирішенні колізій та подоланні конкуренції кримінально-правових норм;
- використовувати сучасні правові доктрини та принципи кримінального права у процесі кримінально-правової кваліфікації скоєного діяння;
- обґрунтовувати та мотивувати результат кримінально-правової кваліфікації, давати розгорнуту правову аргументацію відповідних рішень;
- ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення кримінально-правових норм, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

2. Формат курсу: Очний та/або змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни:

Інтегральні компетентності: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

СК10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

4. Програмні результати навчання:

РН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН7. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН9. Використовувати у професійній діяльності сучасні інформаційні технології, бази даних та стандартне і спеціалізоване програмне забезпечення.

РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

РН13. Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

РН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН16. Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань.

РН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (ДФ)	Загальна кількість годин (ЗФ)
Лекції	16	10
семінарські заняття	20	6
індивідуальна робота	18	18
самостійна робота	36	56
Всього	90	90

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – доступ до мережі Internet за умови змішаного формату курсу, конспект лекцій, система мультимедійних презентацій та засоби інтерактивного навчання, мультимедійне забезпечення в порталі ZOOM, Moodle.

7. Зміст освітнього компонента:

Лекційні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ Год
Тема 1.	Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення	2	2
Тема 2.	Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами його складу	2	2
Тема 3.	Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації кримінального правопорушення	2	2
Тема 4.	Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення	2	2
Тема 5.	Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.	2	-
Тема 6.	Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень	2	2
Тема 7.	Кваліфікація діяння, що не є кримінально караним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	-	-
Тема 8.	Значення правових позицій Верховного Суду для кримінально-правової кваліфікації	2	-
Тема 9.	Зміна кримінально-правової кваліфікації	2	-
Всього		16	10

Семінарські, практичні заняття			
	Опис змісту навчання (теми)	ДФ год.	ЗФ год.
Тема 1.	Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення	2	-
Тема 2.	Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами його складу	4	-
Тема 3.	Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації кримінального правопорушення	2	2
Тема 4.	Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення	2	-
Тема 5.	Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.	2	2
Тема 6.	Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень	2	-
Тема 7.	Кваліфікація діяння, що не є кримінально караним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	2	2
Тема 8.	Значення правових позицій Верховного Суду для кримінально-правової кваліфікації	2	-
Тема 9.	Зміна кримінально-правової кваліфікації	2	-
Всього		20	6

Самостійна робота		
Опис змісту навчання (наприклад, теми або видинавчальної активності)	ДФ год.	ЗФ год.
Кримінально-правова кваліфікація: поняття, основні характеристики, значення	4	6
Кваліфікація кримінального правопорушення за елементами його складу	4	6

Колізія та конкуренція кримінально-правових норм при кваліфікації кримінального правопорушення	4	4
Кваліфікація закінченого та незакінченого кримінального правопорушення	4	6
Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого у співучасті.	4	6
Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень	4	6
Кваліфікація діяння, що не є кримінально караним, та кваліфікація посткримінальної поведінки особи	2	6
Значення правових позицій Верховного Суду для кримінально-правової кваліфікації	2	6
Зміна кримінально-правової кваліфікації	2	4
Підготовка до семестрового контролю	6	6
Всього	36	56

Індивідуальні завдання		
Опис змісту індивідуального завдання	ДФ год.	ЗФ год.
Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Есе та/або реферат (доповідь) являє собою інформаційне повідомлення, результат індивідуальної думки та враження з поглибленого дослідження індивідуально обраної здобувачем теми (окремих питань навчальної дисципліни) та має бути підкріпленим науково-літературною базою та/або прикладами із практики.	10	10
Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою та підготовка доповіді, у якій дається зведена характеристика певного питання, проблеми, теми, що базується на інформації, здобутій із документів.	8	8
Всього	18	18

8. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Накопичувальна. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль знань здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня знань студентів.

Методи поточного контролю: Усне опитування здобувачів вищої освіти, вирішення практичних завдань, тестові завдання, проектний метод (складання типових документів); кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри.

Рубіжний контроль.

Проводиться після вивчення відповідних тем або блоку тем з метою з'ясування ступеню засвоєності здобувачами вищої освіти відповідного об'єму опрацьованого та вивчення матеріалу та подальшої оцінки рівня отриманих знань. Форми проведення рубіжного контролю: контрольна робота, колоквиум.

Індивідуальне завдання.

Підготовка есе, реферату (тез доповіді) або презентації в межах питань, що розглядаються на лекційних та практичних заняттях. Аналіз законодавства та судової практики. Здобувач вищої освіти самостійно обирає об'єкт та предмет дослідження.

Підсумковий контроль.

Проводиться у формі екзамену

9.Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; засвідчив уміння критично оцінювати варіантні підходи щодо сутності норм та уявлень; оволодів навиками аналізувати, моделювати та адекватно оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно та переконливо; самостійно розкриває власні обдарування і нахили	відмінно	Зараховано
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре	
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.		
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	задовільно	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (половина балів з максимально можливих). Перескладання модулів відбувається із дозволу Директора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: визначається Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положенням «Про дотримання академічної доброчесності в Івано-Франківському навчально-науковому юридичному інституті НУ «ОЮА»». Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Вимоги до семінарських занять	Семінарське/практичне заняття передбачає підготовку студента шляхом опрацювання рекомендованих джерел, включно з нормативно-правовими актами, підручниками, посібниками та науковими працями, для засвоєння необхідного категоріального апарату та формування теоретичних знань і професійних компетентностей. На семінарському занятті студент бере участь в обговоренні ключових питань теми, аналізі нормативно-правової бази, проведенні дискусій, усному та письмовому опитуванні, виокремленні актуальних проблем правозастосування та виробленні практично обґрунтованих рекомендацій. На практичному занятті студент застосовує набуті знання та вміння для виконання практичних завдань, кейсів, розв'язання ситуаційних або процесуальних проблем, моделювання професійної діяльності та обговорення результатів виконаної роботи.
Вимоги до індивідуальної роботи	Індивідуальна робота має виконуватись самостійно, творчо з використанням усього арсеналу методологічного інструментарію, який набутий здобувачем вищої освіти протягом навчального процесу. У процесі виконання індивідуальної роботи здобувач вищої освіти має опрацювати не менше п'яти літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. Робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається в роботі, і має включати такі компоненти: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина; висновок; список використаної літератури; додатки до індивідуального завдання (при необхідності). Обсяг має становити 10-15 сторінок формату А4.

Вимоги до самостійної роботи	Самостійна робота здобувача вищої освіти повинна бути виконаною ним особисто або групою студентів, де кожен її член самостійно виконує свою частку колективної роботи, являти собою закінчену розробку (чи її етап), де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів, демонструвати достатню компетентність автора (авторів) у розкритті питань, що досліджуються, а також мати навчальну, наукову й (або) практичну спрямованість і значимість, містити певні елементи новизни (при виконанні науково-дослідної роботи). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського/практичного заняття у вигляді опитування.
Умови підсумкового контролю	Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю, екзамену

11. Рекомендована література

11.1.Основна:

Нормативні акти:

1. Конституція України : від 28.06.1996. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Загальна декларація прав людини : від 10.12.1948. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : від 04.11.1950. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Кримінальний кодекс України : від 05.04.2001 № 2341-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Бондаренко О. С. Б 81 Кримінальне право. Загальна частина (у таблицях і схемах) : навчальний посібник / О. С. Бондаренко, М. О. Думчиков. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 114 с.
2. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 11-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2025. 610 с.
3. Зінченко О. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини у питаннях і відповідях : наук.-практ. посіб. / І. О. Зінченко, В. Б. Харченко. К.: Атіка, 2013. – 240 с.
4. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г. Є. Болдарь, М. К. Гнетнев, Г. М. Зеленов та ін.; за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. К. : Істина, 2011. 430 с.
5. Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Литвинова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : Константа, 2018. – 448 с.
6. Кваліфікація злочинів: навч. посібник / за ред.: О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. К.: Істина, 2010. 430 с.
7. Кваліфікація злочинів: навчальний посібник / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.; за ред. М. І. Панова. – Х. :Право, 2016. – 356 с.
8. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / М. Й. Коржанський ; вид. 3-тє, допов. та переробл. К. : Атіка, 2007. 592 с.
9. Кримінальне право України (Загальна частина) : підручник ; за заг. ред. доктора юридичних наук, професора В. В. Сухоноса. Суми : Університетська книга, 2024. 476 с.
10. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посіб. / А. М. Ященко, В. Б. Харченко, О. О. Житний та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Харків : Право, 2019. – 482 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 8-ме вид., перероб. й допов. Харків : Право, 2025. 252 с.

12. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / за заг. ред. В. М. Бурдіна, В. І. Маркіна. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 1148 с.
13. Кримінальне право України. Особлива частина : навч. посіб. / А. А. Васильєв, О. О. Житний, Є. О. Гладкова та ін. ; за заг. ред.. О. М. Литвинова. – Харків : Право, 2020. – 656 с.
14. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник /. Попович О.В., Томаш Л.В., Латковський П.П., Бабій А.Ю. Чернівці, 2022. 319 с.
15. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. – 7-ме вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2024. 192 с.
16. Кримінальне право України. Особлива частина. Альбом схем : навчальний посібник / О. В. Авраменко, С. Я. Бурда, І. Б. Газдайка-Василишин та ін.; за ред. М. В. Карчевського. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 616 с.
17. Кримінальне право України. Особлива частина: навч.-метод. посіб. / Л. Абакіна-Пілявська, К. Агапова, А. Берш та ін.; за заг. ред. Ю. Ю. Коломієць, О. В. Ободовського. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 228 с.
18. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.. ; за ред. В. В. Сташиса, В.Я. Тація. – 5-те вид., перероб. і допов. – Х. : Право, 2015. – 528 с.
19. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник /В. Я. Тацій, В.І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. – 6-те вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2020. – 768 с.
20. Кримінальне право. Загальна частина (Українсько-європейські студії): підручник: у 2 книгах / за ред. О. О. Дудорова, А. А. Стрижевської. Книга Вступ до кримінального права України. Вчення про кримінальне правопорушення. Київ: Видавництво «Норма права», 2025. 824 с.
21. Кримінальне право. Загальна частина : навч. посіб. / О. М. Волуйко та ін. Кирв : ІВЦ НГУ, 2023. 288 с.
22. Кримінальне право. Загальна частина. Мультимедійний навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. В. Савченко, Е. М. Кісілюк, О. В. Процюк та ін. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_pravo_zag/Files/Temi.htm.
23. Кримінальне право. Особлива частина : навчальний посібник / В. М. Трубников, В. І. Борисов, Я. О. Лантінов та ін. ; за заг. ред.. проф. В. М. Трубникова. – Х. : вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 336 с.
24. Кримінальне право. Особлива частина : навчальний посібник / В. М. Трубников, В. І. Борисов, Я. О. Лантінов та ін. ; за заг. ред.. проф. В. М. Трубникова. – Х. : вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 336 с.
25. Кримінальне право. Особлива частина. Мультимедійний навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. В. Савченко, Е. М. Кісілюк, О. В. Процюк та ін. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_krum_pravo_osob/Files/Temi.htm.
26. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред.: В. Я. Тація та ін. – 5-те вид., допов. – Х. : Право, 2013.
27. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар. І том. Станом на 17 лютого 2025 року. / За заг. ред. Копотуна І. М. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2025. 708 с.
28. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар. І том. Станом на 27 червня 2025 року. / За заг. ред. Стратонова В. М. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2025. 740 с.
29. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : підруч. / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко; за заг. ред. В. І. Шакуна. К. : Алерта, 2013. 319 с.
30. Навроцький В. О. Наскрізні кримінально-правові поняття: навч. посібн. Київ: Юрінком Інтер. 2023. 376 с.
31. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.

32. Навчальний посібник для підготовки до атестації з курсу «Кримінальне право» / кол. авт. – Дніпро : ДДУВС, 2024. – 444 с.
33. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. – 9-те вид., переробл. та допов. – К. : Юрид. думка, 2012. – 1316 с.
34. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 11-те вид., переробл. та допов. – Київ : ВД «Дакор», 2019. – 1384 с.
35. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. / за ред. М. І. Панова та С. О. Харитонova. Київ : Норма права, 2023. 460 с.
36. Теорія кваліфікації злочинів. Мультимедійний навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. В. Савченко, Е. М. Кісілюк, О. В. Процюк та ін. – Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_tkz/Files/programma.htm.
37. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень : навч. посіб. / І. М. Сопілко та ін. Тернопіль : Осадця Ю. В., 2022. 188 с. 14.
38. Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія. Харків : Право, 2020. 704 с.

11.2. Допоміжна:

1. Актуальні проблеми кримінального права: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2009. 256 с.
2. Асанов Д., Бісюк О. Колабораційна діяльність в умовах повномасштабного вторгнення РФ – кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України. Молодий вчений. № 1 (125). 2024. С. 101–108. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-1-125-12>
3. Балобанова Д. О. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: навчальний посібник / Д. О. Балобанова, І. Б. Газдайка-Василишин. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. - 60 с.
4. Балобанова Д.О. Кримінальна відповідальність та її підстава: навчальний посібник / Д.О. Балобанова, І.Б. Газдайка-Василишин. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 52 с.
5. Балобанова Д.О. Кримінальне правопорушення та його види: навчальний посібник / Д.О. Балобанова, І.Б. Газдайка-Василишин. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. - 72 с.
6. Бондар В.С. Обставини що підлягають встановленню у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення, передбачені ст. 111-1 КК України. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Том XXXII. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 3–14.
7. Брич Л. П. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні : монографія. К. : Атіка, 2000. 288 с.
8. Виживання чи злочин: як Україна карає за колабораціонізм. Аналітичний звіт / Синюк О., Депутат Д., Вишневська І., Волковинська В., Червонна В., Єлігулашвілі М.; ред. Луньова О. Київ, 2024. 104 с.
9. Восьний В.І. Особливості кваліфікації злочинів при конкуренції кримінально-правових норм (на прикладі ст. 129 КК України та ч.1 ст.345 КК України). Форум права. 2011. № 3. С. 130–133.
10. Гришук В. К. Вибрані наукові праці. Львів: Львів. державний ун-т внутр. справ, 2010. 824 с.
11. Дудоров О.О. Вибрані праці з кримінального права. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. 952 с.
12. Житний О. О. Насильство над населенням у районі воєнних дій: кримінально-правовий аналіз та кваліфікація : монографія. Х. : Константа, 2017. 236 с.
13. Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посіб. Харків : Право, 2017. 114 с.
14. Зінченко І. О. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація. Харків: ФІНН, 2010. 256 с.
15. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / Г.Є. Болдарь, М.К. Гнетєв, Г.М. Зеленов та ін.; за ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. К.: Істина, 2011. 430 с.

16. Кваліфікація злочинів, підслідних органам внутрішніх справ : Навчальний посібник / За заг. ред. В. В. Коваленка; за наук. ред. О. М. Джужи та А. В. Савченка. К.: Атіка, 2011. 648 с.
17. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / за ред. М. І. Панова. Х. : Право, 2016. 356 с.
18. Киричко В. М. Актуальні кримінально-правові проблеми війни і миру (погляд із воєнного Харкова). Вісник асоціації кримінального права України. 2022. № 17. С. 1–15. URL: <https://vakp.nlu.edu.ua/article/view/258358>.
19. Киричко В. М. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201-2 КК): проблеми системного тлумачення та практичного застосування і шляхи їх вирішення. Вісник Асоціації кримінального права України. 2023. № 1(19). С. 150-181.
20. Козаченко О. Таксономія кримінально-правових заходів. Таксономія правових заходів : монографія / за ред. проф. О. Козаченка. Миколаїв : Іліон, 2024. С. 312-349.
21. Коржанський М. Й. Кваліфікація автотранспортних злочинів. К. : Юрінком, 1996. 80 с.
22. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів проти особи і власності. К. : Юрінком, 1996. 144 с.
23. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. [Вид. 3-тє доповн. та переробл.]. К.: Атіка, 2007. 592 с.
24. Кримінальне право України : Загальна частина : підручник / О.М. Алієва, Л.К. Гаврильченко, Т.О. Гончар та ін.; за заг. ред. Стрельцова Є.Л. [4-е вид., перероб. і доповн.]. Х.: Одиссей, 2009. 328 с.
25. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник / За ред. П.П. Михайленко. К.: СПД Карпук С. В., 2006. 440 с.
26. Кримінальне право України. Загальна частина : Навчальний посібник / За ред. О.М. Омельчука. К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. 208 с.
27. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. [Вид. 5-тє, переробл. та доповн.]. К.: Атіка, 2009. 408 с.
28. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / [За ред. А.С. Беніцького, В.С. Гуславського, О.О. Дудорова, Б.Г. Розовського]. К.: Істина, 2011. 1121 с.
29. Кримінальне право України. Особлива частина : підручник / за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-тє вид., переробл. і допов. Х. : Право, 2015. 680 с.
30. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / Ю.В. Александров, О.О. Дудоров, В.А. Клименко та ін.; за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. – [Вид. 3-тє, переробл. та доповн.]. – К.: Атіка, 2009. – 744 с.
31. Кримінальне право України: Загальна частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-тє вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 454 с.
32. Кримінальне право України: Особлива частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 4-тє вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010. 605 с.
33. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / за заг. ред. Стрельцова Є.Л. [4-е вид.]. Х.: Одиссей, 2009. 496 с.
34. Кримінальне право. (Загальна частина): підручник / за заг. ред. О.М. Бандурки. Х.: Вид-во ХНУВС, 2011. 378 с.
35. Кримінальне право. Особлива частина : навчальний посібник / за заг. ред.. проф. В.М. Трубникова. Х.: вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 336 с.
36. Кримінальне право. Особлива частина. Мультимедійний навчальний посібник [Електронний ресурс] / А.В. Савченко, Е.М. Кісілюк, О.В. Процюк та ін. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/ mnp_krum_pravo_osob/Files/Temi.htm.
37. Кузнецов В.В. Кримінальне право України: питання та задачі для підготовки до вступних, семестрових та державних екзаменів: навч. посіб. / За заг. ред. О.М. Джужи. Вид. 2-ге доп. та перробр. К.: Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
38. Кузнецов В.В. Теорія кваліфікації злочинів : підруч. / за заг. ред. В.І. Шакуна. К. : Алерта, 2013. 319 с.
39. Магновський І. Й. Загальнотеоретичні аспекти інтерпретаційної правової діяльності в контексті національного нормотворення інтерпретаційних правових актів. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: журнал. Серія

Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. Вип. 19 (31). С. 104–111.

40. Магновський І.Й. Забезпечення прав людини Національною поліцією України у контексті міжнародних стандартів. Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Кривий Ріг, 24 травня 2024 року). Кропивницький : ДонДУВС, 2024. С. 269–272.

41. Марін О. Заходи кримінально-правового характеру: навчальний посібник / Олександр Марін, Людмила Павлик. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 96 с.

42. Марін О. Звільнення від покарання та його відбування: навчальний посібник / Олександр Марін. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 136 с.

43. Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. К.: Атіка, 2003. 224 с.

44. Марін О. Множинність кримінальних правопорушень: навчальний посібник / Олександр Марін. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. - 92 с.

45. Марітчак Т.М. Наслідки неправильної кримінально-правової кваліфікації. Митна справа. 2002. № 2. С. 93-100.

46. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів. Монографія. Київ: Атіка. 2004. 188 с.

47. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. 2-ге вид. К. : Юрінком Інтер, 2009. 512 с.

48. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації : монографія. К.: Атіка, 1999. 464 с.

49. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: У 2 т. – Т. 1 / За заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. [3-тє вид., перероб. та доп.]. К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2009. 964 с.

50. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. 9-тє вид., переробл. та допов. К. : Юрид. думка, 2012. 1316 с.

51. Ніколаєнко Т. Б. Криміналізація контрабанди товарів: сучасні виклики. Питання боротьби зі злочинністю. 2024. № 47. С. 96–105.

52. Новітні кримінально-правові дослідження – 2025 : Альманах наукових праць / за ред. д.ю.н., професора О. Козаченка, доктора філософії (PhD) в галузі права, доцента О. Мусиченко. – Миколаїв : МННП НУ «ОЮА», 2025. – 169 с.

53. Панов М. І. Загальні засади кваліфікації злочинів: лекція. Х.: Право, 2016. 104 с.

54. Пиленко Г.К. Теоретичні основи кваліфікації злочинів. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2005. 262 с.

55. Письменський Є. Особливості кваліфікації колабораційної діяльності у формі передачі матеріальних ресурсів ворогові. Науковий вісник ДДУВС. 2023. Спеціальний випуск № 2. С.158–163. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/sp2/NV_spec_2-2023-158-164.pdf

56. Проблеми юридичної кваліфікації : Теорія і практика. Тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. К.: Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. число 1 (17). С. 176–178.

57. Рябчинська О.П. Додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. №12. Том 2., 2014. С. 99-103.

58. Савченко А.В. Сучасне кримінальне право України : Курс лекцій. [2-ге вид., виправн. та доповн.]. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2006. 636 с.

59. Смушак О.М. Види причетності до злочину та їх нормативне закріплення в Кримінальному кодексі України. Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина [матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і аспірантів 13 – 14 травня 2016 р.]. Івано-Франківськ, 2016. С. 138 – 142.

60. Смушак О.М. Види причетності до кримінального правопорушення та їх нормативне закріплення в кримінальному кодексі України Юридичні науки: проблеми та перспективи: матеріали міжнародної науково – практичної конференції (м. Запоріжжя 24-25 лютого 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres). С. 231-235.

61. Смушак О.М. Злочинність неповнолітніх в умовах воєнного стану. Нотатки сучасної науки: електрон. мультидисциплін. наук. часоп. – № 27. – Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. – 5-6 с.
62. Смушак О.М. Кримінальна відповідальність за пропаганду війни – особливості правового регулювання. Crosspoint: науковий альманах. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. ISBN 978-617-7886-81-4. DOI:
63. Смушак О.М. Кримінально-правова політика в сфері відповідальності за приховування злочину. Право, держава та громадянське суспільство в умовах системних реформ у процесі євроінтеграції [матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27 – 28 листопада 2016 р.]. Дніпропетровськ, 2016. С. 78 – 81.
64. Смушак О.М. Приховування злочину – особливості правового регулювання. Юридична наука України : історія, сучасність, майбутнє [матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 4 – 5 листопада 2016 р.]. Харків, 2016. С. 155 – 159.
65. Смушак О.М. Причетність до злочину за законодавством України та системи мусульманського права. Теоретичні та практичні аспекти розвитку науки: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 11-12 грудня 2018 року). – Київ, 2018.
66. Смушак О.М. Причетність до злочину за кримінальним кодексом України та Франції: порівняльний аналіз. Правове життя сучасної України у 2 т.: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р. Одеса, 2019.
67. Смушак О.М. Сприяння злочину особливості правового регулювання. Актуальні проблеми реформування системи законодавства України. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 сучня 2018 р. Запоріжжя, 2018. С.83-89.
68. Смушак О.М. Сприяння злочину, особливості правового регулювання. Актуальні проблеми реформування системи законодавства України [матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 27 – 28 січня 2017 р.]. Запоріжжя, 2017. С. 83 – 89.
69. Смушак О.М. Сутність інституту причетності до злочину у сучасному зарубіжному праві. Чинники розвитку юридичної науки у XXI столітті [матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 4 – 5 листопада 2016 р.]. Дніпро, 2016. С 115 – 119.
70. Смушак О.М., Дердюк Б.М., Інститут причетності до кримінального правопорушення його профілактична спрямованість. Право ца. № 1, 2023. С. 132–141.
71. Смушак О.М., Дердюк Б.М., Кримінально-правова політика у сфері сприяння кримінальному правопорушенню. Юридичний бюлетень. Випуск 17, 2020. С. 303 – 312.
72. Созанський Т.І. Кваліфікація двох або більше злочинів, передбачених різними частинами однієї статті КК України. Науково-Інформаційний вісник. Право. Вип.5., 2012. С. 146-150.
73. Сучасне кримінальне право України: нормативно-правові документи та судово-слідча практика : Хрестоматія / За заг. ред. В. В. Кузнецова. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 496 с.
74. Теорія кваліфікації злочинів. Мультимедійний навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. В. Савченко, Е. М. Кісілюк, О. В. Процюк та ін. – Режим доступу: https://www.naiu.kiev.ua/books/mnp_tkz/Files/programma.htm.
75. Терентьев В. І. Окремі питання кваліфікації злочинів зі спеціальним суб'єктом у кримінальному праві України. Актуальні проблеми держави і права. 2005. С. 241-245.
76. Тетарчук І.В. Теорія кваліфікації злочинів. Для підготовки до іспитів. / І.В.Тетарчук. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 104 с.
77. Топчій В.В. Кваліфікація злочинів, вчинених групами осіб в місцях масового скупчення людей. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Вип. 36. Том 2, 2016. С.100-103.
78. Ус О. Правила кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Вісник Національної академії правових наук України № 1 (76) 2014. С. 149-159.
79. Устрицька Н.І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.
80. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. [2-ге вид., доп. і перероб.]. К.: Атіка, 2009. 512 с.
81. Хряпінський П.В. Кримінальне право України: Загальна частина: Навч. посіб. . Суми: Университетская книга, 2009. 687 с.

82. Шевчук А.В. Незакінчений злочин: поняття, види та особливості кваліфікації. Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 236: Правознавство. Чернівці: Рута, 2004. С. 117-120.

83. Шевчук А.В. Фактична помилка та особливості кваліфікації її різновидів: постановка проблеми. Ерліхівський збірник Чернівецького національного університету: Наукові доповіді та повідомлення. Вип. 4-5. Чернівці: Рута, 2005. С. 202-206.

84. Ярмиш Н. Проблеми кваліфікації злочинів, вчинених групою осіб за попередньою змовою. Вісник Національної академії прокуратури України. 4'2010. С. 53-58

11.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – Бібліотека ім. Вернадського.
2. <https://nlu.org.ua> – Парламентська бібліотека.
3. <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> – Офіс Генерального прокурора.
5. <https://mvs.gov.ua/uk> – МВС України.
6. <https://www.npu.gov.ua> – Національна поліція України.
7. <https://ssu.gov.ua> – Служба безпеки України.
8. https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav – Верховний суд.
9. <https://unba.org.ua> – Національна асоціація адвокатів України.
10. <https://esbu.gov.ua/> – Бюро економічної безпеки.
11. <https://dbr.gov.ua> – Державне бюро розслідування.
12. <https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційного бюро України.
13. <https://www.mon.gov.ua> – Міністерство освіти і науки України.
14. <https://www.president.gov.ua> – Президент України.
15. <https://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України.
16. <https://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
17. <https://www.echr.coe.int/echr> – Європейський суд з прав людини.
18. <https://dspace.onua.edu.ua/home> – Репозитарій (відкритий електронний архів) Національного університету «Одеська юридична академія».
19. <https://www.coe.int/uk/web/kyiv> – Офіс Ради Європи в Україні.
20. <https://pravojustice.eu/ua> – Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції».

**Доцент кафедри кримінального
права та кримінології**

Олександра СМУШАК